

X v. Y, Stalno arbitražno (izbrano) sudište HGK, pravorijek

Nadležnost arbitražnog suda temelji se na odredbi članka 17. Ugovora koji glasi:

„U slučaju spora stranke će nastojati sporazumno riješiti nastale probleme ili će angažirati arbitražu nadležnog suda u Zagrebu“.

Ova klauzula nejasna je i njezin je smisao potrebno ustanoviti tumačenjem. Pritom valja poći od toga da klauzula sadrži nedvosmisleno očitovanje volje stranaka da međusobne sporove rješavaju arbitražom. Tom stranačkom sporazumu potrebno je dati pravni učinak, ako se tumačenjem može ustanoviti smisljeno značenje klauzule u pogledu vrste arbitraže. U skladu s općim načelima tumačenja ugovora, značenju koje nekom ugovoru pridaje određeni pravni učinak ima prednost pred značenjem po kojemu je on bez ikakvog učinka.

Slijedeći navedena načela, valja najprije ustanoviti je li klauzulom ugovorena institucionalna ili *ad hoc* arbitraža, a ako je riječ o institucionalnoj arbitraži, valja ustanoviti o kojoj instituciji je riječ.

To što su stranke ugovorile „*arbitražu suda*“ govori u prilog zaključku da se klauzulom namjeravala ugovoriti arbitraža koja pripada nekoj instituciji koja ju organizira i administrira. U prilog tom tumačenju govori i riječ „*angažirati*“, koja upućuje na namjeru da će se u slučaju spora obratiti nekoj instituciji koja je im je spremna pružiti usluge organiziranja arbitraže, ako one to od nje zatraže. Klauzula se stoga ne može tumačiti kao sporazum o provođenju arbitraže bez pomoći neke institucije (*ad hoc* arbitraži), već kao sporazum o institucionalnoj arbitraži.

Tumačenjem je potrebno utvrditi o kojoj instituciji je riječ. Arbitražna institucija je u arbitražnoj klauzuli opisana samo riječju „*sud*“. Ta riječ ne može se smisljeno shvatiti u značenju „*državni sud*“, jer sudovi Republike Hrvatske ne organiziraju arbitražno suđenje niti im to zakon dopušta. Ako bi se klauzula tumačila kao sporazum o institucionalnoj arbitraži pri državnom sudu, bila bi neprovediva i ostala bi bez pravnog učinka.

Arbitražnoj klauzuli može se međutim dati učinak ako se tumačenjem može utvrditi koja arbitražna institucija odgovara utanačenjima iz arbitražne klauzule. Iz riječi „*arbitraža nadležnog suda u Zagrebu*“ slijedi da se radi o instituciji koja se nalazi u Zagrebu i koja je nadležna za organiziranje i administriranje arbitraže iz građevinskih sporova. Jedina arbitražna institucija koja udovoljava tim pretpostavkama je Stalno arbitražno sudište pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Stoga je jedino smisljeno tumačenje ove klauzule da su stranke namjeravale ugovoriti arbitražu pri Stalnom izbranom sudištu Hrvatske gospodarske komore.